

Historien om Cirkus Arena 1. Arne "Berdino" Olsen startede sit Cirkus Arena i 1955.

Men allerede i 1945 var der et cirkus med navnet Arena på de danske landeveje. De reklamerede med "12 af Danmarks bedste artistnumre" og "Et sensationsprogram – nyt og enestående". Der var tale om artister, som på grund af de dårlige beskæftigelsesforhold selv var rejst ud og spillede på deling. De havde ikke et egentligt cirkustelt, men spillede under åben himmel bag et stort teltlærred. Blandt de optrædende var udbryderkongen Bernardi. Artisternes Cirkus Arena turnerede kun denne ene sæson, og vist nok kun i et par måneder.

Også i 1953 stødte man på Arena-navnet: Cirkus Rex Arena, som præsenterede 12 Don-kosakker under ledelse af kosakfyrsten, baron Nicolai Osteletsky, på diverse stadioner mv. Det er uvist, om trykket ved udtalen skal lægges på Rex og ikke på Arena, som måske bare skulle angive, at forestillingerne fandt sted i en arena under åben himmel og ikke i et telt. Direktøren for Cirkus Rex Arena 1953 hed Jon Brynjolfsson.

Det Cirkus Arena, som vi kender i dag, blev som nævnt startet i 1955 af Arne "Berdino" Olsen. De kan således i år fejre deres 70 års jubilæum. I morgen og de følgende dage kan du læse om Cirkus Arenas udvikling fra Danmarks mindste cirkus til Nordens største cirkus.

Historien om Cirkus Arena 2. Arne Victor Olsen blev født i 1914. Hans far var typograf og havde som ung haft en kort flirt med en artistpige, men havde ellers ikke at gøre med cirkusverdenen. Arnes forældre blev skilt, og han blev sat i pleje hos sin farmor, hvor han fik en god og kærlig opvækst. Allerede som barn var Arne vildt betaget af alt, hvad der havde med omrejsende cirkus og tivolier at gøre. Men farmor mente, at han skulle have en ordentlig uddannelse, så han kom i lære hos lædervarefirmaet Neye.

I 1931, kort før læretiden var udstået, stak han af med et lille dansk cirkus, cirkus Alaska, som var ejet af Herman Bruun. Han startede som teltarbejder og altnuligmand, men blev hurtigt sprechstallmeister, da han var bedre klædt end flertallet af de øvrige teltarbejdere og i øvrigt havde talegaverne i orden. Han var klar over, at Olsen ikke var et godt artistnavn, og han opfandt derfor sit eget. Blandt dyrene i Cirkus Alaska var der en abe, som hed Dino. Den var Arne vild med. Det samme var han med udbryderkongen Bernardi, så han satte de to navne sammen til Berdino.

De følgende år rejste han om sommeren rundt på markeder, hvor det den gang var almindeligt at der ud over tivoli-forlystelser var fremvisninger, der fx. kunne bestå af en 20-30 minutter lang forestilling med artistoptræden. Arne V. Olsen optrådte blandt andet som rottefængereren Heraldos, udbryderkongen og fakiren Geraldos, og slangemennesket Mr. Arno. I flere år var han i kompagniskab med Christian Nielsen, den senere professor Tribini, som han havde lært at kende medens han stod i lære hos Neye. Om vinteren optrådte de ved firmafester og sammenkomster i forsamlingshuse m.v.

I 1938 blev Arne Olsen gift med Lydia.

I 1939 kom Arne V. Olsen og Christian Nielsen til Bakken. Arne som rekommandør og Christian Nielsen som forretningsfører hos bakkekongen Frode Jensen. Da Arne forlod Bakken, fik Christian Nielsen sin debut som professor Tribini, gøgleren professor Labris arvtager.

Under det meste af 2. verdenskrig og et par år derefter var Arne Olsen sammen med Alfred Rasmussen og dennes kone Else involveret i markedsforevisningen Cirkus Olympia. Et enkelt år drev han sammen med Tribini forevisningen Orientalisk Kabinet. Navnene på forevisningerne skiftede hyppigt i den følgende tid, hvor han blandt andet drev Humørparaden og Cirkus Revy Show, der senere blev til Provinsrevyen.

I showbusiness er det vigtigt at vide, hvad vej vinden blæser. Arne Olsen mente, at han for at klare sig i branchen måtte gøre sig fri af markeder, byfester m.v. , der sædvanligvis er koncentreret om weekenden, og følte i det hele taget at publikumsinteressen for markedsforevisningerne var faldende. Han ændrede derfor sin markedsforevisning til et cirkus, hvor han også kunne spille ugens øvrige dage og selv lægge en rute. Så i 1955 så Cirkus Arena dagens lys. Du kan læse mere de følgende dage.

På billedet nedenfor ser du tv Arne Olsen som rekommandør for Orientalisk kabinet. Foto fra Anders Enevigs samling, gengivet fra Jon Vedels bog Gøgler af Guds nåde. Flere af oplysningerne ovenfor stammer fra nævnte bog. Det andet billede viser Humørparadens telt på Herning Marked 1952, taget af gøgleren Martin Waldini og gengivet fra Anders Enevig Cirkus i Danmark bind 3

Historien om Cirkus Arena 3. I 1955 realiserede Arne "Berdino" Olsen sin drøm om at blive direktør for et rigtigt cirkus. Teltet var det samme, som Provinsrevyen havde brugt, dog med et par ekstra fag indsyet. De første sæsoner bestod personalet af Arne Berdino Olsen selv, klovnen Larno (1900-1990) samt den stærke mand Abdullah (Abdullah El Hag, 1910-1984). Sidstnævnte var vist nok medejer af cirkus de første par år. "Orkesteret" bestod af en rejsegrammofon.

Jeg mindes mit første besøg i det lille cirkus. Det har været i 1955 eller 1956, hvor jeg gik på Lindegårdsskolen i Lyngby. En dag stod der, da vi fik fri, et par cirkusfolk uden for indgangen til skolen. De uddelte rabatkuponer til en eftermiddagsforestilling på Carlshøjvej i Fortunbyen. Den måtte jeg se! Fra forestillingen husker jeg, at Arne Berdino lavede lidt hyggetrylleri. Blandt andet det kinesiske ringspil, hvor forkromede ringe på magisk vis sættes sammen og skilles ad. Det nummer, som gjorde størst indtryk på mig, var Abdullah. Et af hans numre var at låse sig godt og grundigt inde i svære kæder, som han så sprængte med sin krops muskelkraft. Senere lagde han sig med nøgen overkrop på ryggen på en sømpude, medens han på en plade en over maven bar 4 eller 6 drenge!

De første år havde man ingen dyr, og transport fra plads til plads skete ved brug af lokale vognmænd eller med tog. I bogen "Den Hyggelige Familiecirkus" beskriver Per Meistrup det lille cirkus ankomst til en plads i 1959, hvor cirkus havde fået et par ponyer, således:

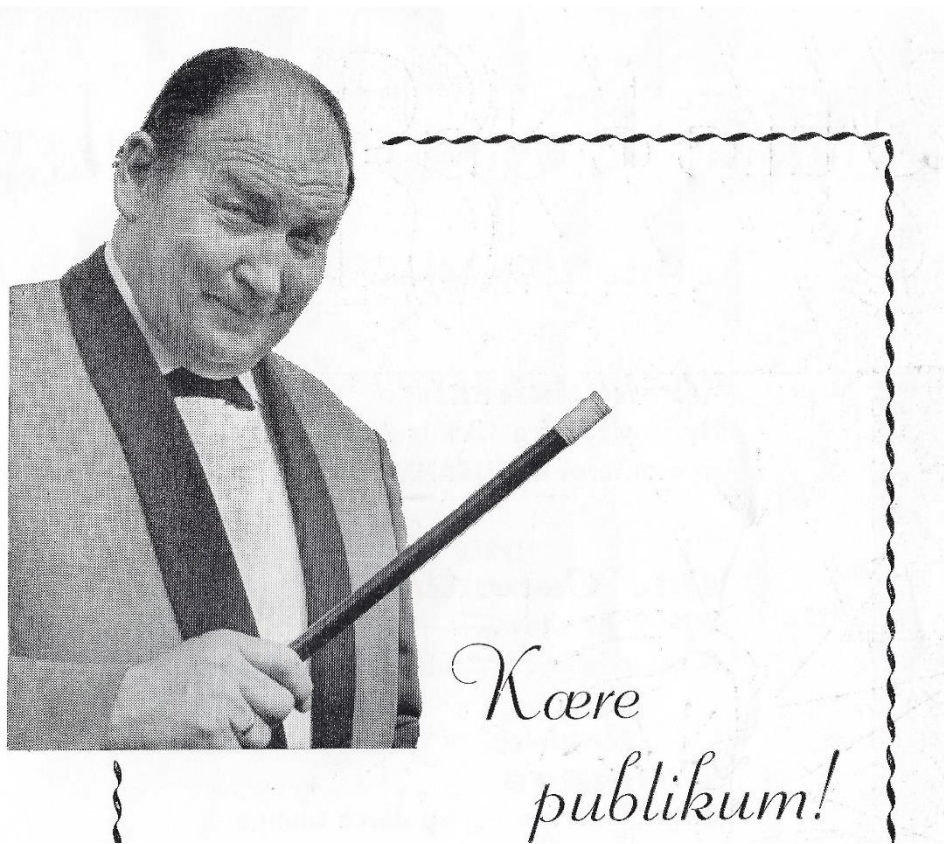
"Hen ad morgenen kom en grøn lastbil, læsset med en masse forskellige ting og to ponyer. På ladet sad også en lille mand med hat og en lille hund i skødet. Lastbilen trak noget der lignede en gammel udrangeret bus efter sig, hvor den nederste halvdel var postkasserød og den øverste grøn, adskilt af en gul stribe. I det røde stod der med store gule bogstaver: "Cirkus Arena". Det var en noget skuffende erfaring, at der ikke kom mere, tværtimod forsvandt lastbilen igen, lige så snart den var læsset af – dét her var hele cirkus Arena. Ja, så var der altså også lige den sjove lille bil med den firkantede højttalertragt på taget, som jeg havde set nede ved savværket."

Per Meistrups bog, som du kan låne på biblioteket, beskriver på levende vis hans oplevelser som feriedreng i Cirkus Arena fra 1959 til 1966. Bogen kan også købes som e-bog, endda i en revideret udgave med flere fotos.

I morgen kan du læse mere om Cirkus Arenas første år

Det første billede viser Cirkus Arenas galgetelt i slutningen af 1950'erne. Det andet teltbillede er formentlig fra begyndelsen af 1960'erne. Dette billede er taget af Anders Enevig og gengivet fra bind 3 i hans bog Cirkus i Danmark. Det sidste foto er af Arne Berdino Olsen.

Historien om Cirkus Arena 4. De først år var ikke lette. Men takket være flid og sparsommelighed overlevede det lille cirkus. Familien udgjorde stadig grundstammen blandt de optrædende: Arne Berdino var tryllekunstner, hans søn Benny (født 1946) jonglerede og hans datter Jytte (født 1939) optrådte i trapez og under navnet Mademoiselle Danielle som linedanser. Efter af Jytte var blev gift med købmandssønnen Arne Nebelong Ibsen, var han også blandt de optrædende, blandt andet som "Blackstone, manden i den hemmelighedsfulde kasse" –

det tryllesnummer, som er kendt som substitution trunk. Arne Nebelong Ibsen var også Cirkus Arnas reklamemand, dvs. at han opsatte plakater. I 1963 forlod Jytte og hendes mand Cirkus Arena for at drive købmandsforretning. Det blev ikke den store succes, så i 1965 og 1966 var de tilbage. Derefter stoppede de turnelivet og drev vognmandsforretning. På et tidspunkt havde Arne planer om at starte sit eget cirkus, Cirkus Reno – et luftkastel, som hurtigt viste sig at være uden hold i virkeligheden. Han døde i 1996.

Og så var der Larno med det borgerlige navn Georg Hjalmar Larsen (1900-1990). Han var udlært baker, men ville hellere være gøgler og optrådte blandt andet som klovn på markeder sammen med bl.a. Tribini. Han havde optrådt i Cirkus Royal, Cirkus Chr. Miehe og i Cirkus Bella. I 1955 kom han til Cirkus Arena, hvor han blev til og med sæson 1966. Han fremviste hunde og duer og optrådte tillige som klovnen Splint og blev nærmest medlem af familien.

I 1959 fik Cirkus Arena en pressesekretær. Kjeld Jørgensen, også kendt som Cirkuskjeld. Han var født spastisk lam og havde tilbragt hele sit liv i en kørestol. Han havde i en ung alder fattet interesse for cirkus og havde blandt andet været pressesekretær for Cirkus Royal og Cirkus Belli, som stoppede efter sæson 1957. Kjeld gjorde en uvurderlig indsats og fik gjort Cirkus Arena til et af landets mest presseomtalte cirkus. Blandt andet formåede han forfatteren og journalisten Karen Aabye til at interessere sig for det lille cirkus, og i en hel sommersæson skrev hun en ugentlig klumme i søndagens Berlingske Tidende om livet i det lille cirkus, som dermed blev landskendt. Hendes menneskeligt varme artikler om Dovregubben, som hun kaldte Arne "Berdino" Olsen, var i reklamemæssigt henseende ubetalelige. Grundideen for Karen Aabye var, at artiklerne handlede om Danmarks mindste cirkus. Karen Aabye var i forvejen interesseret i cirkus og havde i 1945 udgivet romanen Jupiter glemmer aldrig om et stort internationalt cirkus. Bogen var egentlig skrevet som radiroman, men hun trak den tilbage, da tyskerne under besættelsen tog magten over radioen.

Kjeld Jørgensen var hos Arena til og med sæson 1966.

Takket være Kjeld Jørgensen fik Cirkus Arena fra og med 1960 et trykt program, der i flere sæsoner var prydet af en forsidetegning af Oscar Knudsen, se foto nedenfor.

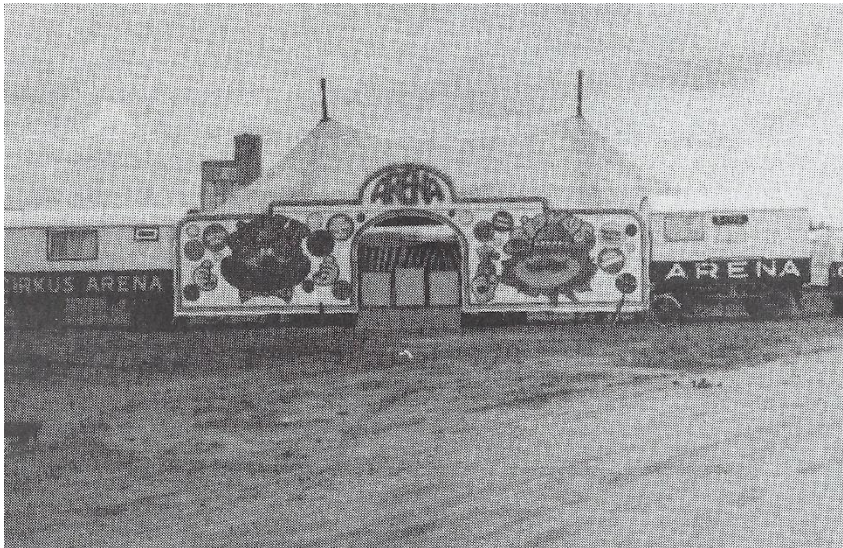
Personlige ambitioner gjorde, at Cirkus Arena blev større og større og fik flere engagerede artister med i forestillingerne. I 1963 og 1964 var Lotte og Søren Arli, der i 1971 startede deres eget cirkus, blandt de engagerede. Oprindeligt turnerede Cirkus Arena kun på Sjælland, da Arne Berdino ikke mente det kunne betale sig at tage over Bæltet til et område, hvor de ikke var kendt. Benny fik ham dog overtalt til at tage springet, og de kunne glæde sig over, at Karen Aabyes artikler også havde gjort dem kendt også i Jylland og på Fyn. I 1971 lå de i en længere periode i Legoland, men fortalte at de "savnede rytmen på rejsen".

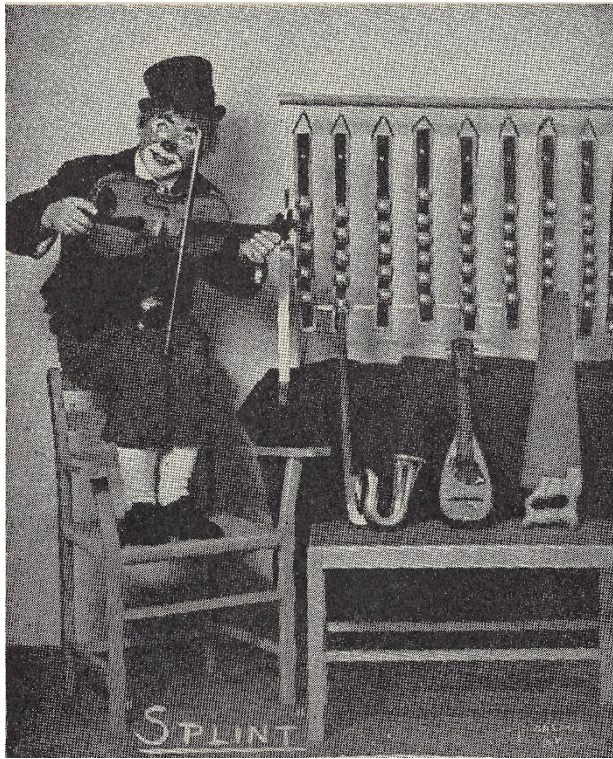
Da Benny Berdino i 1967 blev gift med Hanne Reinsch (født 1944), kom hun med i forestillingen og fremviste dresserede duer. Efterhånden som Benny og Hannes to børn Suzanne (født 1965) og Jackie (født 1969) voksede op, kom de også med: Suzanne red skoleridt og fremviste balancenumre og Jackie præsenterede heste i frihedsdressur.

Som nævnt voksede det lille cirkus. I 1974 havde Cirkus Arena for første gang et elefantnummer med i forestillingen, og i 1976 fik de deres første 4-masters telt med plads til 900 tilskuere. Sankt Hans dag samme år døde Arne Berdino Olsen pludselig og uventet. Samme aften stod 30-årige Benny Berdino i manegen som cirkusdirektør.

I morgen kan du læse mere om hvad der videre skete.

Det første billede viser Cirkus Arenas telt 1971. Foto: C.P Kraft. Det næste billede viser teltet i 1975. Foto: Anders Enevig. Begge fotos gengivet fra Jørgen Lorenzens bog Rundt om cirkus. Næste fotos: klovnen Splint alias Larno, gengivet fra det trykte 1965-program samt figur opstillet i Cirkusland. Sidste foto: programforside, brugt fra 1960 til 1966 og måske yderligere nogle år.

Historien om Cirkus Arena 5. Da Benny Berdino overtog direktørposten i 1976, var der fire cirkus på de danske landeveje: Cirkus Arena, som havde vokset sig til et mellemstort cirkus, Cirkus Benneweis, som var Nordens

største, Claus Jespersens nystartede Cirkus Dania og det lille Cirkus Arli, som var startet i 1971 af Søren og Lotte Arli, som havde været hos Arena i 1963 og 1964.

Benny Berdino har aldrig lagt skjul på, at han havde ambitioner og drømte om at få Nordens største cirkus og en position i den europæiske cirkusverden som den, Eli Benneweis havde. Der skulle dog gå en del år, inden hans drøm blev til virkelighed.

Men selv om Benny Berdino i et stykke tid måtte leve med, at hans cirkus kun var mellemstort, blev programmerne bedre og bedre og fik flere og flere engagerede artister.

Blandt dem, mange stadig kan huske, var tryllekunstneren Tergovas med det borgerlige navn Jens Preben Tersgov. I årene 1974 til 1984 optrådte han i Cirkus Arena under navnet Tergovas & co. "Og co." dækkede normalt over Benny Berdinos ægtefælle Hanne Berdino og datteren Suzanne Berdino. Det mest populære af trylleshowene i de 11 år hos Arena var måske nummeret den fortryllede bondegård, som blev vist i flere sæsoner. Jens Preben Tersgov havde tidligere været forretningsfører hos Cirkus Benneweis, som han også vendte tilbage til efter årene hos Arena. Dog uden at trylle.

I 1983 fik Cirkus Arena et cirkusorkester i stedet for at bruge forudindspillet musik.

I 1984 indledte Benny Berdino et samarbejde med den svenske cirkusmand Bo Rönnberg om turnevirksomhed i Sverige. Mere herom senere.

I 1984 og 1985 var sangeren Peter Belli sprechstallmeister i Cirkus Arena. Samarbejdet med Benny Berdino var ikke problemfrit, og i erindringsbogen "Et enestående liv" skriver Peter Belli ikke helt pænt om Benny Berdino. Han slutter dog omtalen med at skrive, at han var glad for at rejse med cirkus.

I 1986 var Max Schumann, hvis eget cirkus var lukket efter sæson 1982, blandt de optrædende.

I 1987 var der 6 cirkus på turne: det store Cirkus Benneweis, de mellemstore Cirkus Arena og Cirkus Dannebrog og de noget mindre Cirkus Arli, Cirkus Mundeling og Cirkus Krone.

Ved sæsonstart så det lovende ud for Cirkus Arena, der satsede på at blive et storcirkus og mente at de havde gjort et scoop ved at engagere Claus Jespersen (1946-1994) til sammen med Suzanne Berdino at stå i spidsen for Arenas danske afdeling, medens Benny Berdino turnerede på Island med en anden afdeling.

De brugte i øvrigt det år samt i 1988 navnet Cirkus Arena Berdino.

Claus Jespersen havde frem til 1974 været knyttet til Cirkus Benneweis og været forlovet med Diana Benneweis og sat forestillingerne i Cirkusbygningen i scene. Diana og Claus var et flot par, og i de kulørte ugeblade fik de massevis af omtale som det romantiske unge par. Forholdet mellem de to var dog langt fra så rosenrødt, som ugebladene gav indtryk af. Men reklameværdien var stor! Efter Diana og Claus havde brudt med hinanden, havde Claus i 1976 og 1977 prøvet lykken med sit eget Cirkus Dania, der gik konkurs midt i sæson 1977. I 1984 og 1985 havde han været tilbage hos Benneweis som sprechstallmeister i Cirkusbygningen, dog uden at forholdet mellem ham og Diana var blevet genoptaget. I 1987 var han ledig på markedet, og familien Berdino følte sig sikre på at have lavet et kup ved at sikre sig den erfarne cirkusmand, der også havde forstand på PR.

"Det er som af få en ekstra appelsin i sin turban, at få en international cirkusproducer af hans klasse med i forreste række. Med Claus Jespersen som kunstnerisk og administrerede direktør og med hele vores familie i

topform, er der derfor en tilfredsstillende glæde at ønske det allervigtigste af alt, nemlig Dem mit kære publikum velkommen til INTERNATIONAL CIRKUS GRAND PRIX I CIRKUS ARENA BERDINO” skrev Benny Berdino i forordet i det trykte program. Og inde i programmet stod der, at Claus uden kompromisser personificerede alt det ægte cirkus står for.

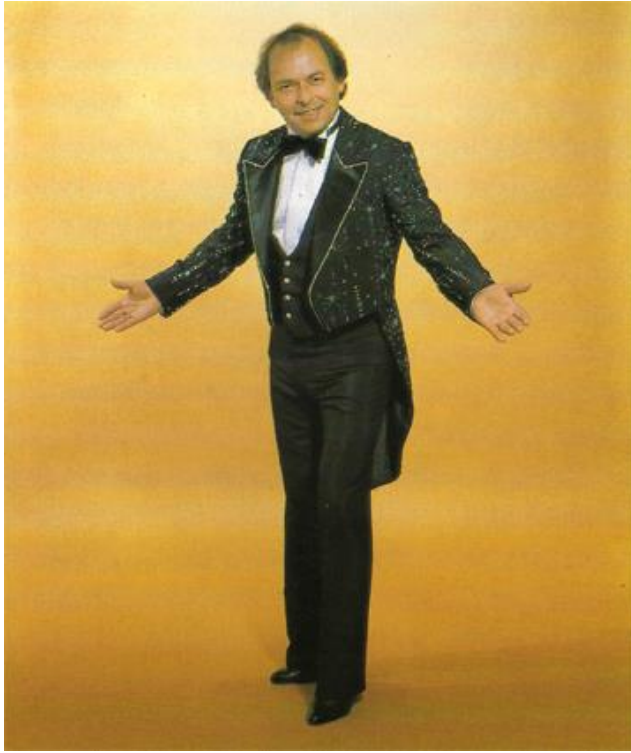
Programmet var flot og bød blandt andet på den formidable fodjonglør Consuelo Reyes, Addie Jepsens søløver samt verdensklovnene Toto Chabri og hans datter Line Carol, der begge tidligere havde optrådt hos Benneweis i Cirkusbygningen. Toto havde også været hos Schumann i bygningen i 1966.

Claus Jespersen var god til at sætte en forestilling sammen. Men helt ude at stand til at forstå nødvendigheden af, at udgifterne aldrig må overstige indtægterne. Han opførte sig som enerådende direktør og foretog en række vilde indkøb. Og den PR han skaffede, handlede mere om ham selv end om Cirkus Arena. I slutningen af juli bortviste Benny Berdino Claus Jespersen. Claus reagerede ved at true med sagsanlæg og fortalte, at han ville knuse Cirkus Arena som hævnakt. Han anmeldte Arena til politiet og Arbejdstilsynet for bl.a. ulovligt materiel, men klagerne blev afvist.

Det økonomiske udføre, som eventyret med Claus Jespersen havde medført, betød at Benny Berdino blev erklæret konkurs i maj 1988.

Det kunne meget vel have været enden på historien om Cirkus Arena. Men sådan gik det ikke. Det kan du læse mere om på mandag, den 20. januar.

Fotos: Det første billede viser Tergovas med nummeret Bondegårdens dyr. Det næste billede viser Peter Belli som sprechstallmeister. Det tredje billede viser teltet i 1986. Det er taget af Jørgen Lorenzen og gengivet fra hans bog Rundt om cirkus. Jørgen skriver, at facaden ikke var opstillet, fordi Cirkus Arena var på vej til Færøerne og derfor havde opmagasineret alt overflødig materiel. Det fjerde billede er også af teltet og sikkert optaget samme år. Det er gengivet fra Arenas trykte 1987-program. Det sidste billede er 1987-programmets oversigt over de optrædende.

CIRKUS GRAND-PRIX ARENA BERDINO PROGRAM 1987

OVERTURE: Come Follow The Band. Alle medvirkende klovner spillende på forskellige instrumenter med stortromme og tuba i spidsen.

FANFARE: Melodi Grand Prix 87. - Suzanne og Claus byder velkommen.

CONSUJELA REYS - Verdens bedste fodjonglør. - Kåret ved World Artist Games.

RAMWELLS - /Eresartister fra det Ungarske Statscirkus. Lige hjernekommet fra gæstetoptræden i U.S.A.

FOLCOS KLOVNE-PARADE - (Styrlige gags. - Latter, lir og larum for børn i alle aldre.

ZIGØJNER POTPOURRI - Præsenteret af Cirkus-Prinsessen SUZANNE BERDINO. Store og små heste til inciterende zigøjertoner.

DAFF-DAFF og UDDLÆTT - Mimiske maskeklovner.

LINE CAROLL - Musikalsk artistpige i verdensklasse.

PAUSE 15 MIN. - Bese staldene

OVERTURE: Melodi Grand Prix 87 - Claus Jespersen byder velkommen til ANDEN AFDELING.

FAMILY FOLCOS - En hvirvelvind igennem manegen.

OKLAHOMA HARMONY - Purpanske duer præsenteret af Cirkus-Prinsessen SUZANNA BERDINO

CARLO BOGINO - Tallerken-ekvilibrist og behændighedskunstner.

MISS PAOLINA - Ungdomstalentet på den klassiske line.

ADDIE JEPSEN'S PERUVIANISKE SØLØVER - Balancerende leg i manegen.

VERDENSKLOVNERNE TOTO CHABRI og CO. - alle danskers elskede klovnetrup.

BOGINO BROS. - Cykelkunstnere med guldmedalje.

FINALE: One Brick at a time - ALVERDENS ARTISTER I MANEGEN

Produktion: Claus Jespersen

Produktionsass. Suzanne Berdino

Musikalsk arrangør: Henrik Krogsgaard

Kostumer: Vicare Paris, Luceil Doma, Brussel, Pernille København

Program Lay Out: Mette Haubroe

Sats: HovSats

Tryk: Arne Olsen offset.

Teknisk Ledelse: Jackie Berdino.

Historien om Cirkus Arena 6. Arne "Berdino" Olsen og Benny Berdino drev begge Cirkus Arena som en personligt ejet enkeltmandsvirksomhed. Det betød, at Benny Berdino efter at konkursen i 1988 var afslutter stadig personligt hæftede for de penge, som kreditorerne ikke havde fået dækket gennem bobehandlingen.

Det er altid svært at få en bank til at finansiere driften af et cirkus. "Never invest in showbusiness" som Chief Sitting Bull siger i musicalen Annie Get Your Gun. Og med en restgæld efter en konkurs var det helt umuligt for Benny Berdino at få bankfinansiering til den fortsatte drift. Han havde dog gode venner, som troede på ham. Så Cirkus Arena kom også på landevejen i 1988 og de følgende år, og det lykkedes senere Benny Berdino at få en ordning med sine kreditorer.

Hvor Cirkus Arena som nævnt oprindelig var en personlig ejet virksomhed, blev det fra 1988 drevet i selskabsform med et holdingselskab, som ejede telt og andet materiel og et driftsselskab, som stod for driften. En konstruktion, som også kendes fra andre brancher.

Konkursen tog hverken modet eller ambitionerne fra Benny Berdino. Cirkus Arena fortsatte med at vokse, og der kom flere og flere artister af den klasse, som man kalder internationale topartister med i forestillingerne. Der er også grund til at nævne en enkelt dansk artist: illusionisten Ron Marvin, som var hos Arena i 1986 og igen fra 1989 til 1992. Hans borgerlige navn var René Mønster, og han var også forretningsfører for Cirkus Arena. I dag har han antaget navnet René Baldoni og har siden 2002 drevet sit eget Cirkus Baldoni.

Ved indgangen til 1990'erne var både Cirkus Arena og Cirkus Dannebrog blevet til storcirkus, ganske som Cirkus Benneweis havde været i mange år. Benneweis havde dog et større telt end Arena.

I 1991 præsenterede Cirkus Arena Cirkus under vand, hvor den populære børne-tv-vært Bubber kom sejlene ind i sit badekar. Manegen og pisten var i pausen blevet overdækket med et plastiktæppe, som skabte et bassin, der blev fyldt med vand.

Cirkus Arena markedsførte sig det år som Danmarks største cirkusproduktion. Året efter fik de nyt telt. Et kæmpemæssigt telt med 6 master og plads til flere tilskuere end konkurrenten Benneweis havde. Da cirkus størrelse regnes efter antallet af pladser i teltet, kunne Benny Berdino med stolthed i stemmen kalde sit cirkus for Danmarks største. En betegnelse han brugte frem til 2001, hvor han ændrede det til Nordens største cirkus.

Eli Benneweis var død i 1993 og Cirkus Benneweis gået i arv til hans datter Diana. Noget af det, som Cirkus Benneweis var berømt for, var deres elefantnumre. Først præsenteret af Sonny Benneweis og efter dennes død af Kim Benneweis. Kim og hans bror Miller trivedes ikke godt med det nye ejerskab, så Kim forlod Benneweis lidt før slutningen af sæson 1995 og Miller med sæsonens udgang. I 1997 engagerede Benny Berdino Kim, som det år fremviste en eksotisk dyregruppe og fra 1998 til 2001 elefanter, lejet fra et italiensk cirkus. Numrene blev dog aldrig på højde med dem, Kim havde vist hos Benneweis med elefanter, han selv havde trænet. Også Kims lillebror Miller var hos Arena fra 1998 til 2001, hvor han præsenterede heste i frihedsdressur.

Kim og elefanterne blev i 2002 afløst af Sonny Frankello og hans elefanter. Frankello var hos Arena til 2005, hvor han blev afløst af René og Alexia Casselly med deres nummer med elefanter og akrobatik. Et nummer, som i særklasse var verdens bedste af sin art. Cassellys blev hos Arena til og med sæson 2013. En periode var deres datter Merrylou forlovet med Benny Berdinos barnebarn Patrick – et forhold der dog ikke holdt.

I 2006 og 2011 præsenterede Cirkus Arena som i 1991 Cirkus under vand.

Benny Berdino havde altid drømt om at få egne elefanter. Og i 2007 lykkedes det ham at erhverve tre elefanter fra et spansk cirkus. De kom dog først med i Arenas forestillinger i 2014 og var indtil da udlejet, bl.a. til det svenske Cirkus Maximum.

Størstedelen af 1990'erne og de første år efter årtusindeskiftet var ganske gode for de danske cirkus. Så de 3 store cirkus – Arena, Benneweis og Dannebrog, klarede sig pænt, og der var råd til at engagere internationale topartister, herunder også større trupper.

I 1996 nedsatte Kulturministeriet et artistudvalg, som blandt andet skulle se på vilkårene for de rejsende cirkus og overveje, om der var behov for økonomisk støtte eller andre kulturpolitiske initiativer på området. Men cirkusdirektørerne var ikke interesseret i støtte. Direktørforeningens daværende formand Diana Benneweis udtalte: "Vi er et frit folk. Derfor bryder vi os ikke om, at andre blander sig i vores arbejde. For alting har sin pris: Hvis staten giver os penge vil den også forlange indflydelse på for eksempel vores turneplan". Og Direktørforeningens advokat skrev, at foreningens medlemmer ikke mente, at cirkus bevares eller udvikles ved offentlige ordninger i form af tildelinger, puljer eller lignende. Det ville kun medføre helt unødvendig administration og konkurrenceforvriddning og dermed væsentlig forringede vilkårene for cirkus.

Så selv om der den gang syntes at være politisk vilje til støtteordningerne sagde cirkusdirektørerne nej tak. De mente dog, at hel eller delvis fritagelse for moms ville forbedre branchens økonomiske vilkår. For cirkus er momsen en tyngende afgiftsbyrde. Produktionen af en cirkusforestilling er kendetegnet ved, at der betales

moms af billetsalget, medens den primære "råvare" til at fremstille "produktet" – arbejdskraft, ikke er momsbelagt og derfor ikke indgår i momsregnskabet.

Allerede i 1972 havde Kulturministeriet haft et udvalg, der skulle se på de økonomiske forhold for cirkus i Danmark. Men også den gang sagde cirkusdirektørerne nej tak, da de ikke ønskede den økonomiske styring, der kunne være forbundet med offentlige tilskud.

Men det er jo også let at sige nej til tilskud, hvis man uden større problemer kan klare sig uden.

Men så kom Finanskrisen i 2007.

I morgen kan du læse om, hvad der videre skete.

Fotos: Det første foto viser Cirkus Arenas 6-masters telt, som blev brugt fra 1991 til 2002. De følgende fotos er fra teltrejsningen på Bellahøj i 2003, hvor Cirkus Arena havde fået nyt telt med plads til næsten 1.800 tilskuere.

Historien om Cirkus Arena 7. Ingen havde forudset den finansielle krise, som ramte hele verden i 2007 og varede et par år. I Danmark betød den blandt andet, at nogle sparede det årlige cirkusbesøg væk. Dertil kom, at sommeren 2007 var meget regnfuld med hyppige næsten tropiske regnskyl, der omdannede mange cirkuspladser til sumpområdet, hvor det var svært at få vogne såvel ind som ud af pladsen. Nogle pladser var endda sådan, at cirkus måtte opgive at bruge dem og enten finde alternative pladser eller helt opgive dagens forestilling. Problemerne var ekstra store for Cirkus Arena med deres kæmpestore telt, som de i forvejen havde problemer med at få knebet ind på landets cirkuspladser.

Samtidig betød kommunesammenlægningerne, at det var mere besværligt end normalt at få de nødvendige tilladelser til brug af pladser m.v. Hertil kom, at mange kommuner valgte at harmonisere kravene på højeste niveau: som pladseleje valgte man i hele den nye kommune det højeste beløb, som en af de sammenlagte

kommuner havde opkrævet, og vilkårene for ophængning af plakater blev de skrappeste, som var anvendt i en af de sammenlagte kommuner.

Ingen kunne have forudset denne udvikling som betød, at driften af et storcirkus som Cirkus Arena blev tabsgivende.

Bedre blev det ikke af de betydelige investeringer, Benny Berdino havde foretaget i forbindelse med, at han åbnede Cirkusland i Cirkus Arenas vinterkvarter i Slagelse. Der var skabt et stort indendørs område med prøvemanege, søløvebassin, arbejdende dekorationsværksteder, stalde, museumsafdeling, cirkusvogne, legeland, pony- og elefantridning og mulighed for klovnesminkning samt stalde til Cirkus Arenas mange dyr. Meget var finansieret af den risikovillige Roskilde Bank, der følte sig overbevist om, at det var en sund investering. Indtil den krakkede i 2008 og pengekasen blev smækket i fra den ene dag til den anden.

Da Benny Berdino ikke ville stoppe, var eneste mulighed at lade driftsselskabet gå konkurs eller tvangsopløse og så starte på en frisk med et nyt driftsselskab. Det betød, at Cirkus Arena kunne fortsætte. Og Benny Berdino ville ikke skuffe sit trofaste publikum ved at lave spareforestillinger, så Cirkus Arena fortsatte med forestillinger af høj kvalitet.

Diana Benneweis valgte at lade ærkekonkurrenten Cirkus Benneweis stoppe i 2015 efter et par tabsgivende sæsoner. Cirkus Dannebrog gik konkurs i 2015, men kom ud igen i 2016. Og gik så endnu engang konkurs. Dermed blev Cirkus Arena landets eneste storcirkus. Men besøgstallene var fortsat ikke på niveau med tallene før Finanskrisen, og Benny Berdino fortrød utvivlsomt, at han og de andre direktører kategorisk havde afvist offentlig støtte.

I 2009 udnævnte Dronning Margrethe Benny Berdino til ridder af Dannebrogordenen. I 2016 modtog han hædersprisen Den Danske Cirkuspris. En hæder, der tidligere kun var overgået Albert Schumann og Eli Benneweis i henholdsvis 1968 og 1969.

I 2018 følte et politisk flertal, at tiden var løbet fra elefanter i cirkus, da de ikke mente at et turnerende cirkus kunne byde de store dyr på tilstrækkeligt gode forhold. Hvor man i andre lande "bare" har forbudt cirkus at fremvise elefanter og ikke taget sig af, hvad der så skulle ske med de store dyr, valgte Staten at købe de tre Arena-elefant samt Cirkus Trapez enlige elefant for i alt 11 millioner. For så at donere dem til Knuthenborg Safari Park, der indrettede et flot anlæg til dem. Så 2018 blev det sidste år, Cirkus Arena havde elefanter med i forestillingen.

Trods de vanskelige vilkår præsenterede Cirkus Arena til og med 2019 flotte forestillinger.

De havde også planlagt en 2020-turne, som skulle markere deres 65 års jubilæum.

Men så kom coronaen.

I morgen kan du læse om, hvad der videre skete.

Fotos fra Cirkusland i Slagelse, taget i oktober 2015 af Jacob Boas Leitisstein. Dernæst billede, som også er også taget af Jacob og viser Arena-elefanterne 2018. Den sidste sæson, hvor der var elefanter med i forestillingen. Det sidste billede viser Benny Berdino med det maleri, som er det synlige bevis på Den Danske Cirkuspris, sammen med daværende kulturminister Bertel Haarder, som overrakte prisen. Foto. Rud Kofoed

Historien om Cirkus Arena 8. I starten af 2020 oplyste WHO om et muligt udbrud af lungebetændelse med ukendt årsag i Kina. Kort tid efter døde en person af den virus, som siden spredte sig til resten af verden. Men i årets første måneder virkede det som noget meget fjernt, også selv om der i slutningen af februar blev skrevet om enkelte dødsfald i Italien og at en enkelt dansker var testet positiv for Covid 19. Så da min kone og jeg 1. marts rejste på flodsafari i Botswana for at se flodheste og elefanter mv., var der ingen grund til panik. Men det ændredes på dramatisk vis. 14. marts lukkede Danmark sine grænser, og udenrigsministeriet opfordrede alle danskere, der var udlandet, til hurtigst muligt at komme hjem, da flyruter kunne blive lukket uden varsel. Min kone og jeg var efter flodsafarier på nogle dages daseferie på Mauritius. Skræmt af udviklingen rejste vi hjem i utide og kom til et Danmark, der ikke lignede det, vi forlod to uger tidligere. Der kom forbud mod at samles mere end 10 personer. Desuden lukkede frisører, restauranter, storcentre med mere, og senere kom der også krav om brug af mundbind.

Coronaen betød, at alle cirkuspremierer måtte udskydes. Da smittetallene faldt, blev det muligt at have teater-, biograf- og cirkusforestillinger, hvis der maksimalt var 500 personer til stede og hvert andet sæde var tomt eller der var mindst 1 meters afstand mellem publikum målt fra midten af sædet.

Det var umuligt for et storcirkus som Arena at få økonomien til at hænge sammen, hvis man skulle op til de nævnte krav. Årets turne blev derfor aflyst. Det samme skete for de fleste andre cirkus. Kun Cirkus Arli og Cirkus Baldoni kom på landevejene med en turnestart i juni.

Det blev ikke meget bedre i 2021. Fra 6. maj var det tilladt at åbne op for tilskuere med coronapas, hvis de var placeret i sektioner på maksimalt 500. Tilskuerne skulle i al væsentlighed sidde ned på faste pladser med retning mod manegen, arealkrav på 2 m² pr. tilskuer, afstandskrav på 1 meter (en tom stol) mellem tilskuere, der ikke var hinandens nære kontakter, samt brug af mundbind, når man ikke sad ned. I praksis betød m²-kravet, at man kun kunne lukke godt halvt så mange tilskuere inde som normalt.

På grund af de nævnte krav opgav Cirkus Arena også i 2021 at tage på turne. De mente ikke, at økonomien ville hænge sammen, når man skulle opfylde ovennævnte betingelser. Blandt teltcirkus var det kun Cirkus Arli og Cirkus Baldoni der kom på turne.

Offentlige hjælpepakker betød heldigvis, at de danske cirkus trods udfordringerne overlevede.

Danmark var også hærget af corona i begyndelsen af 2022. Heldigvis viste den såkaldte omikron-variant sig mindre farlig end tidligere varianter, og langt de fleste corona-restriktioner blev ophævet med virkning fra 1. februar. De danske cirkus kunne derfor gennemføre turne som planlagt.

Men branchen fik en ny udfordring: mangel på de såkaldte cirkusspecialister. En betegnelse der dækker over, hvad man tidligere kaldte knyster, teltarbejdere og rekvisitører. Især var der mangel på folk med stort kørekort. De fleste cirkusspecialister kommer traditionelt fra Polen og andre østeuropæiske lande. Dansk lovgivning betyder, at det er urealistisk at engagere cirkusspecialister fra ikke-EU-lande. Men 2022 var det gode beskæftigelsesmuligheder i de lande, de kom fra, bl.a. fordi krigen i Ukraine betød, at der ikke som normalt kom ukrainske gæstearbejdere til disse lande. Det betød, at det var næsten umuligt at skaffe de cirkusspecialister, som der var brug for. Og kom der nogle, blev de der ofte kun kort tid. Det lykkedes dog Cirkus Arena og landes øvrige cirkus at gennemføre turneen. Men det var nødvendigt at sende flere vogne hjem og klare sig med så lidt materiel som muligt. Flere steder var det også nødvendigt at bede artisterne hjælpe til med kørsel og teltopstilling m.v.

Cirkus Arena havde landspremiere på sin forsinkede 65-års jubilæumsforestilling på Bellahøj i København den 4. april i et splinternyt telt. Det havde en diameter på 40 m² og plads til godt 1.200 tilskuere. Det var dermed Nordens største cirkustelt, selv om det var en model mindre end det forrige telt. Men udviklingen i tilskuerantallet havde betydet, at der meget sjældent var fyldt i det gamle telt. Og et lidt mindre telt betød også, at man kunne klare sig med lidt færre teltarbejdere, der som nævnt var en mangelvare. Cirkus Arenas publikum kunne i øvrigt glæde sig over, at det nye telt ikke havde stormstænger, der generer udsynet fra visse pladser, men kun de fire kæmpemæssige gittermaster.

Bubber, der senest havde været hos Cirkus Arena i 1998, kom tilbage som sprechstallmeister i 2019, hvor forestillingen hed Cirkus ifølge Bubber. Han skulle også have været med i de aflyste 2020 og 2021-forestillinger. Sammen med sangerinden Julie Berthelsen. Det blev Bubber og Julie, der præsenterede forestillingerne i 2022

og 2023. I 2024 var Julie erstattet af sangerinden Malene Qvist. Det er også Bubber og Malene som skal præsentere 70 års jubilæumsforestillingen, som har premiere på Bellahøj den 25. marts. Der er utvivlsomt mange, som glæder sig til at se årets forestilling.

Som nævnt i afsnit 3 af denne artikelserie, var der i de første sæsoner ikke dyr med i Cirkus Arenas forestillinger. Men senere fik de massevis af dyr. Heste, ponyer, kameler, lamaer, okser, elefanter og søløver. Mange af dyrene var uden for sæsonen lejet ud til andre cirkus. Det samme gjaldt heste, som man ikke skulle bruge i forestillingen. Det tidligere omtale elefantforbud betød, at det efter sæson 2018 var slut med elefanterne. Forbuddet omfattede også andre vilde dyr såsom søløver. De blev derfor solgt, og det store søløvebassin i Cirkusland overdækket og omdannet til scene. Det var også blevet det sværere og sværere at udleje de resterende dyr, når man ikke selv skulle bruge dem. Og dyr skal passes og fodres også uden for cirkussæsonen! Med udgangen af sæson 2023 solgte Cirkus Arena derfor de sidste dyr og besluttede, at man i stedet ville engagere fremmede dyrenumre, ganske som man engagerer andre artistnumre.

Da Den Danske Cirkuspris blev genoplivet i 2016 efter en pause på næsten 50 år uddelte man også en talentpris same en pris for årets bedste nummer. Priser, som flere gange er gået til artister fra Cirkus Arena. I 2018 gik talentprisen således til Benny Berdinos barnebarn Charmaine Berdino for hendes flotte hestenummer. I 2019 gik begge priser til Arena-artister: talentprisen til håndstandsakrobaterne Kolev Sisters og prisen for årets bedste nummer til duernes herre Andrejs Fjodorovs. Kolev Sisters fik for resten en guldklovn i Monte Carlo i januar 2024. I 2023 gik prisen for årets bedste nummer til tårnlinetruppen Los Ortiz, som man kan gense i 2025-forestillingen. I 2024 var det håndstandsartisterne Garcia Brothers, som løb med talentprisen.

Benny Berdino har længe kæmpet for, at de danske cirkus skal have kulturstøtte for at kunne overleve. Helst i form af fritagelse for moms af billetsalget. De senere år har der været stigende politisk forståelse for, at der er nødvendigt med en eller anden form for økonomisk støtte. Endnu er det dog ikke blevet til momsfrigørelse. Men i 2014 fik de danske cirkus en økonomisk håndsrækning i form af i alt 5 mio. kroner fra de såkaldte tips/lottomidler. Af beløbet modtog Cirkus Arena 1,8 mio. kr.

Ud over de danske aktiviteter har Cirkus Arena og Berdino-familien flere gange været involveret i cirkus i udlandet, lige som de i flere sæsoner producerede forestillinger for forlystelsesparken BonBon-Land. Det kan du læse mere om i morgen.

Fotos: Cirkus Arenas nye telt, set udefra og indefra. Dernæst fotos af de prisvindende Arena-artister.

Historien om Cirkus Arena 9. De første år turnerede Cirkus Arena kun på Sjælland. Men senere udvidede de turneen til også at dække Fyn, Jylland samt øerne inklusive Bornholm.

Men der har også være cirkusaktiviteter uden for dette område.

Blandt andet var Benny Berdino i en årrække involveret i det svenske Cirkus Skratt ("Skratt" er det svenske ord for latter). Cirkus Skratt var ejet af svenskeren Bo Rönnberg, som oprindeligt var leder af et reklamebureau i Gøteborg. I efteråret 1982 stod Bo Rönnberg bag Cirkus Max Schumanns gæstespil i Sverige. I 1984, 1985 og 1986 bragte Bo Rönnberg Cirkus Arena til Sverige - Rönnberg lejede telt og udstyr af Benny Berdino, som også leverede en del af artisterne. I 1984 og 1985 brugte Arena navnet cirkus Skogman under Sveriges-turneen. Fra

1986 brugte Bo Rønnberg navnet cirkus Skratt. Fra 1987-1993 samarbejdede Bo Rønnberg med Haddy Enoch fra Cirkus Dannebrog. Derefter gik entreprisen igen tilbage til Benny Berdino. Medens det oprindelige var Cirkus Arena og senere Cirkus Dannebrog, som optrådte i Sverige under Skratt-navnet, brugte Cirkus Skratt fra 1994 sit eget telt og udstyr, som Bo Rønnberg lejede af Berdino-familien, som også sammensatte størstedelen af programmet. Det var fortsat Bo Rønnberg som havde det økonomiske ansvar for Cirkus Skratt. Oprindeligt blev næsten alle forestillinger solgt til virksomheder m.v. Men efter Finanskrisen blev det sværere og sværere for Bo Rønnberg at få solgt sine forestillinger, og det kneb med at betale Berdino-familien det aftalte vederlag. Samarbejdet med Berdino-familien stoppede derfor efter sæson 2014. Få år efter stoppede Cirkus Skratt.

Frem til 2007 producerede Benny Berdino hvert år i sommermånederne en cirkusforestilling for forlystelsesparken Bonbon-land, som den gang var ejet af hans gode ven Lasse Spangsberg. I sommermånederne indstillede Cirkus Skratt turneen, og de fleste af Skratts artister var med i forestillingen i Bonbonland. Benny Berdino leverede også søløveshows i BonBon-land. I 2008 fik Bonbonland nye ejer, og parken bød ikke på cirkusforestillinger. I stedet sendte Benny Berdino Skratt-forestillingen, suppleret med enkelte andre artister, på turne i Norge under navnet Cirkus Arena. Cirkus Arena havde med held besøgt Norge i 1989 i et vist samarbejde med Viola Mundeling, som fra 1975 til 1981 havde drevet sit eget cirkus i Norge. Men økonomisk set blev 2008-besøget ikke en succes.

Efter sæsonslet i 1983 besøgte Cirkus Arena først Færøerne og siden Island.

Et oktober-besøg i en række haller på Grønland har siden 1984 været en fast tradition for Cirkus Arena.

I 1987 havde Cirkus Arena som nævnt i afsnit 5 i denne artikelserie, lagt på nettet 17. januar, to enheder, hvoraf den ene besøgte Shetlandsøerne, Island og Færøerne.

Efter sæsonslet i 2006 tog Cirkus Arena nogle uger til Holland med årets forestilling, der bød på Cirkus under vand. Det var en hollandsk agents, som havde fortalt Benny Berdino, at der var kommercielt grundlag for at sende årets vandshow på turne i Holland.

Som noget nyt forsøgte Cirkus Arena sig i 2023 med en stationær enhed i feriebyen Side i Tyrkiet. Byen ligger mellem Alanya og Antalya. Der var premiere lørdag 1. april, og det var en stor produktion med bl.a. Diorios-motorcyklerne i The Globe of Death, dødshjul, jongløren Alan Sulc, José Michel Clowns, kanonkonge, luftnummer, håndstand m.m. Teltet var det gamle rød/gule Arena-telt, som de brugte frem til 2019. Desværre svigtede turisterne det år Tyrkiet, så familien Berdino valgte efter nogle uger at stoppe, da det kom alt for få tilskuere. Svært at forudse, da der var masser af turister i 2022.

Ud over de nævnte aktiviteter Berdino-familien haft telte, som blev udlejet til diverse udenlandske festivaler. I en periode udlejede de også telte til Cirkus Summarum og Zirkus Nemo. Senere fik Zirkus Nemo eget telt, og Cirkus Summarum lejede telt andetsteds.

Fotos: Cirkus Skratt på Møllepladsen i Malmø 22. september 2013. Cirkus BonBon 2007. Søløveshow i BonBon-Land 2005, præsenteret af Addie Jepsen

Historien om Cirkus Arena 10. I de forudgående 9 afsnit har jeg forsøgt at fortælle historien om Cirkus Arena set med cirkushistoriske briller. Der kan være fejl og mangler, som du meget gerne må gøre opmærksom på.

I år er det 70 år siden, Arne "Berdino" Olsen ændrede sin markedsfremvisning til et rigtigt cirkus. Det gør Cirkus Arena til det ældste af de cirkus, som er på de danske landeveje. Og næst efter Cirkus Benneweis, som da de lukkede i 2015 havde 128 på bagen, det danske cirkus som har klaret sig i flest år.

Benny Berdino, som er født i 1946, har været med lige fra starten i 1955. Og siden 1976 er det ham, der har stået i spidsen for Cirkus Arena og gjort det til Nordens største. I de senere år hjulpet af sønnen Jackie Berdino, som er født i 1969 og i dag sammen med sin far står som ejere af aktierne i Berdino Holding. Begge hedder for resten lige som resten af familien Berdino-Olsen til efternavn, selv om de kun bruger Berdino-navnet.

Cirkusbranchen har altid været en branche, hvor det går op og ned. Men hver gang, der har set sort ud, er det lykkedes for Benny Berdino at finde løsninger, så Cirkus Arena kunne fortsætte.

For sin indsats har Benny Berdino fået adskillige hædersbevisninger, herunder et ridderkors og Den Danske Cirkuspris. En af de hædersbevisninger, han er mest stolt af, er Gøglerkorset, som er Danmarks Tivoli Forenings hædersmedalje. Danmarks Tivoli Forening har sine rødder i Forenede Danske Markedsrejsende og Danmarks Teltholderforening. Den eneste cirkusmand, som tidligere havde fået Gøglerkorset, var Eli Benneweis.

Det bliver spændende at følge udviklingen i Nordens største cirkusimperie i de kommende år.

Foto: Benny Berdino med Gøglerkorset, som han modtog da han den 3. august 2021 fyldte 75 år. Med på billedet er også Irene Thierry fra Cirkus Krone, der lige som Cirkus Arena har sine rødder i gøglerverdenen.

